

Sygn. akt VIII U 2218/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2015 roku w Lublinie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 24 października 2014 roku znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 2218/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił A. S. ustalenia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z dnia 18 lutego 1983 roku, Nr 8, poz. 43).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uznał okresu pracy w szczególnych warunkach w(...) w L. Zakładzie (...) w L. C. od 12 lipca 1971 roku do 30 czerwca 1986 roku, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych (k. 21 a.e.).

Odwołanie od tej decyzji złożył A. S.. Wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwzględnieniem zatrudnienia w(...) w L. Zakładzie (...) w L. C. (odwołanie – k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty leżące u podstaw zaskarżonej decyzji (k. 3-3v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca A. S. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna). W dniu 10 października 2014 roku złożył wniosek o emeryturę (k. 2-4 a.e.). Na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę wraz z wnioskiem o emeryturę dokumentów organ rentowy ustalił, na dzień 1 stycznia 1999 roku, łączny okres ubezpieczenia: 27 lat, 5 miesięcy i 8 dni, w tym 11 lat, 2 miesiące i 28 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. Nadto ustalono, że skarżący jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Zaskarżoną decyzją z dnia 24 października 2014 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach (k. 21 a.e.).

Wnioskodawca w toku postępowania przed Sądem domagał się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) w L. Zakładzie (...) w L. C. od 12 lipca 1971 roku do 30 czerwca 1986 roku (k. 27v a.s.).

A. S. w dniu 12 lipca 1971 roku został zatrudniony w (...) (...) w C. (późniejsza nazwa: (...) w L. Zakład (...) w L. C.) na podstawie umowy o pracę dla pracowników stałych (umowa o pracę w aktach osobowych k. 30 a.s.). Wnioskodawca pracował w warsztacie mechanicznym jako mechanik i zajmował się remontem ciągników, kombajnów zbożowych, samochodów ciężarowych i dostawczych oraz osobowych. W warsztacie były 2 kanały remontowe. Wnioskodawca wykonywał pracę zarówno w kanałach remontowych jak i na powierzchni, musiał też jeździć w pole do naprawy sprzętu.

Od dnia 1 marca 1978 roku wnioskodawca wykonywał pracę mechanika i spawacza. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykonywał roboty spawalnicze i ślusarskie. Spawał czasami przez pół dniówki a czasami przez całą dniówkę, w zależności od uszkodzenia maszyny, którą miał naprawić. Spawał maszyny rolnicze, ciągniki, samochody dostawcze i ciężarowe. Wykonywał ponadto czynności ślusarskie i wszystkie inne, które były niezbędne do naprawienia maszyny.

Pismem z dnia 27 marca 1978 roku kierownik (...) zwrócił się do dyrekcji Kombinatu (...) w L. o przyznanie A. S. zryczałtowanego dodatku za prace szkodliwe dla zdrowia w wysokości 250 zł, wskazując, iż oprócz czynności mechanika ciągnikowego wykonuje prace spawalnicze, regenerując całość blacharki ciągnika, maszyn i poszczególnych podzespołów. Wyliczenie wysokości wnioskowanego dodatku: średnia praca: 4 godziny dziennie w różnych porach $\times 2,50 \text{ zł} = 4 \times 25 \text{ dni} \times 2,50 \text{ zł} = 250 \text{ zł}$ (pismo z dnia 27 marca 1978 roku w aktach osobowych k. 30 a.s.).

Z dniem 1 marca 1978 roku wnioskodawcy przyznany został dodatek za prace szkodliwe dla zdrowia w wysokości 250 zł (pismo z dnia 15 kwietnia 1978 roku w aktach osobowych k. 30 a.s.).

Pismem z dnia 10 maja 1985 roku dyrektor (...) w związku z prośbą A. S. w sprawie zmiany umowy o pracę dotyczącej przekwalifikowania z mechanika na spawacza poinformował go, iż zmiana stanowiska pracy nie będzie miała wpływu na jego uprawnienia emerytalne, ponieważ wykonuje on pracę spawacza nie stale i nie w pełnym wymiarze czasu pracy (pismo w aktach osobowych k. 30 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, aktach osobowych wnioskodawcy oraz zeznania świadka K. H. k. 65 a.s. o częściowo zeznania wnioskodawcy A. S. k. 27v, 71v a.s.).

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka S. S., iż wnioskodawca wykonywał pracę spawacza codziennie w pełnym wymiarze czasu pracy i nie wykonywał żadnych innych prac, lecz zajmował się wyłącznie spawaniem. Zeznania te są sprzeczne z dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych wnioskodawcy, a w szczególności z pismem kierownika (...) z dnia 27 marca 1978 roku i pismem dyrektora (...) z dnia 10 maja 1985 roku oraz z zeznaniami świadka K. H., które Sąd obdarzył wiarą. Z tych samych względów w tej części Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy A. S.

Odwołanie wnioskodawcy A. S. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948

roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ustęp 2 artykułu 32 stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Zgodnie z ustępem 4 wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie, przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15 – letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat, w dniu 23 grudnia 2014 roku złożył do ZUS wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego

wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 r., II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak, zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem wyłącznym dowodem służącym do wykazania charakteru świadczonej pracy. A co za tym idzie jego brak nie wyklucza ustalenia, że świadczona praca była pracą w szczególnych warunkach. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2004 roku, III UK 31/04 OSNP 2005/1/13).

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w L. Zakładzie (...) w L. C. od 12 lipca 1971 roku do 30 czerwca 1986 roku był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tym okresie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że ZUS na podstawie przedłożonej dokumentacji nie uznał odwołującemu powyższego okresu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach.

Biorąc pod uwagę całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w ocenie Sądu, praca wykonywana przez odwołującego w spornym okresie nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Praca w szczególnych warunkach to wyłącznie praca wykonywana w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia. Decydujące znaczenie, w analizie charakteru pracy odwołującego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych, ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika. Rozporządzenie Rady Ministrów zawiera również § 2 ust. 1 zgodnie, z którym okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego A. S. w trakcie zatrudnienia w (...) w L. Zakładzie (...) w L. C. pracował na stanowisku mechanika od 12 lipca 1971 roku do 28 lutego 1978 roku (z przerwą na służbę wojskową) oraz od 1 marca 1978 roku do 30 czerwca 1986 roku na stanowisku mechanika – spawacza.

Praca odwołującego w charakterze mechanika była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i polegała na remontach ciągników, kombajnów zbożowych, samochodów ciężarowych i dostawczych oraz osobowych. Wnioskodawca wykonywał pracę zarówno w kanałach remontowych jak i na powierzchni, musiał też jeździć w pole do naprawy sprzętu.

W związku z tym praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresie od 12 lipca 1971 roku do 28 lutego 1978 roku nie spełniała przesłanek wskazanych w wykazie A dziale XIV, poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, gdzie wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Jak wykazało postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie, praca, którą wykonywał wnioskodawca w tym okresie, nie była wykonywana wyłącznie w kanałach remontowych, w związku z tym nie może być zakwalifikowana, jako praca w szczególnych warunkach.

Odnosnie pracy wnioskodawcy na stanowisku mechanika – spawacza w okresie od 12 marca 1978 roku do 30 czerwca 1986 roku należy wskazać, iż w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, wymienione są prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym.

Zaliczenie wnioskodawcy tego okresu do pracy w warunkach szczególnych byłoby możliwe jedynie wówczas, gdyby wnioskodawca wykonywał prace spawacza stale i pełnym wymiarze czasu pracy.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie, a w szczególności dokumenty znajdujące się w aktach osobowych wnioskodawcy, tj. pismo kierownika (...) z dnia 27 marca 1978 roku oraz pismo dyrektora (...) z dnia 10 maja 1985 roku, wskazują jednoznacznie, iż A. S. wykonywał pracę spawacza nie stale i nie w pełnym wymiarze czasu pracy, ponieważ wykonywał również czynności mechanika ciągnikowego. Okoliczności te znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka K. H., które Sąd uznał za wiarygodne. Świadek ten stwierdził, iż wnioskodawca wykonywał zarówno roboty spawalnicze, jak i roboty ślusarskie w zależności od naprawianej maszyny.

W świetle tych dowodów zeznania wnioskodawcy A. S. oraz świadka S. S., iż wnioskodawca zajmował się wyłącznie spawaniem po 8 godzin dziennie, nie zasługują na wiarę.

Przedstawiona wyżej argumentacja prowadzi zatem do wniosku, iż A. S. nie spełnił wszystkich niezbędnych warunków do przyznania mu wcześniejszej emerytury, o której mowa w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w zw. z § 4 ust.1 pkt 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze – nie wykazał 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.